

Lausunnon antaminen sisäministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

VD/352/00.04.03/2026

PT/SL/STV/JR/JK

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntopyynnöllä VN/28598/2023 Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksen keskeinen sisältö ja tavoitteet

Esitysluonnoksessa ehdotetaan uutta kansalaistamisen edellytystä, jonka myötä hakijan olisi osoitettava riittävä yhteiskuntaosaamisen taso Suomen kansalaisuuden saamiseksi. Lähtökohtaisesti edellytyksen täyttyminen osoitettaisiin suorittamalla hyväksytysti kansalaisuuskoe, jossa mitattaisiin ymmärrystä suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja perusperiaatteista sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Edellytyksen täyttymisen voisi myös tietystä tilanteesta osoittaa Suomessa suoritetuilla opinnoilla.

Kansalaisuuskoetta varten kehitettäisiin kokonaan uusi koejärjestelmä, jonka toteutus edellyttäisi uutta lainsäädäntöä. Maahanmuuttovirasto vastaisi kansalaisuuskokeeseen liittyvistä viranomaistehtävistä. Kyse olisi kansalaisuuskoejärjestelmän yleisestä hallinnointivastuusta, johon kuuluisi kansalaisuuskokeen valvonnan ja kehittämisen ohella kansalaisuuskokeen laatimista ja järjestämistä koskevien sopimusten tekeminen esityksessä ehdotettavat edellytykset täyttävien toimijoiden kanssa.

Kansalaisuuslakiin lisättäisiin uusi luku, jossa säädettäisiin tarkemmin uudesta kansalaisuuskokeesta ja sen toteutuksesta, kuten kansalaisuuskokeen sisällöstä, laatimisesta ja järjestämisestä sekä kokeen laatijan ja järjestäjän tehtävistä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2027 alussa.

Esityksen tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan kansalaisuuslaki uudistetaan tiukentamalla kansalaistamisen edellytyksiä. Hallitusohjelmakirjaukset toteutetaan vaiheittain kolmessa erillisessä sisäministeriön hankkeessa. Lausuntopyyntö koskee kolmatta vaihetta, jota koskeva esitys sisältää ehdotukset kansalaisuuskoetta koskevan hallitusohjelmakirjauksen toteuttamiseksi (SM056:00/2023). Hallitusohjelman mukaan kansalaistamisen edellytykseksi asetetaan kansalaisuuskokeen hyväksytty suorittaminen.

Lausunnon antamisen määräaika ja ohje

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 6.2.2026.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto.

Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/28598/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Lausunnon valmistelu

Lausunto on valmisteltu työllisyyden ja kotoutumisen palveluissa. Kansainvälisten asiakkaiden palvelupäällikkö on pyytänyt näkemyksiä lausuntoa varten myös Uudenmaan elinvoimakeskuksen maahanmuuttoyksiköltä sekä C6-kuntien maahanmuuttojohtajilta.

Toimivalta

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 5 momentin 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 26.1.2026 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa sisäministeriölle liitteenä oleva lausunto.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Funda Demiri teki asiaan seuraavan muutosesityksen, joka raukesi kannattamattomana:

Lausunnosta poistetaan:

”Vantaan kaupungin näkökulmasta yhteiskuntatietoedellytyksen lisääminen kansalaisuuden saamisen ehtona on periaatteessa hyvä asia, ja voi parhaimmillaan vahvistaa henkilön osallisuutta sekä hänen sitoutumistaan suomalaisen yhteiskunnan perusarvoihin. Yhteiskuntatietoedellytys voi myös vahvistaa kansalaisuuden merkitystä yhteiskunnan aktiivisena jäsenyytenä.”

Poistetun osan tilalle lisätään:

”Vantaan kaupunki suhtautuu varauksellisesti kansalaisuustestin käyttöönottoa osana kansalaisuuden saamisen ehtoja. Kaupunki katsoo, että kansalaisuustesti muodostaisi mahdollisesti uuden hallinnollisen, taloudellisen ja sosiaalisen kynnyksen kansalaisuuden hakemiselle ilman riittävää näyttöä siitä, että se edistäisi kotoutumista tai yhteiskuntaan kiinnittymistä.”

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Funda Demiri jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Lakiesitys josta lausuntoa pyydetään, on osa maan hallituksen tavoitetta tiukentaa kansalaisuuden saamisen ehtoja. Kansalaisuustesti muodostaisi mahdollisesti uuden hallinnollisen, taloudellisen ja sosiaalisen kynnyksen kansalaisuuden hakemiselle ilman riittävää näyttöä siitä, että se edistäisi kotoutumista tai yhteiskuntaan kiinnittymistä. Sen sijaan olisi tärkeää lisätä resursseja kotoutumispalveluihin sekä yhteiskuntaorientaatio koulutuksiin, jotka tukevat kielen oppimista, osallisuutta ja tietoa yhteiskunnallisista oikeuksista ja velvollisuuksista.”

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto sisäministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Täytäntöönpano: Lakiasiat- ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kansainvälisten asiakkaiden palvelupäällikkö Suvi Lindén
puh: 040 356 26 13 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)